

Календар знаменних і пам'ятних дат (The Calendar of Significant and Memorable dates – January – 2026)

Січень

1 січня – Новорічне свято (*New Year's Day*)

Новий рік є одним із найдавніших і найпопулярніших свят, яке люблять і завжди з нетерпінням чекають люди різного віку багатьох країн і континентів. Відзначають його в більшості країн Європи 1 січня. У кожного народу є свої особливості відзначати цю дату, але всіх об'єднує одне – передчуття чогось нового, позитивних змін. В Україні здавна 1 січня (14 січня за старим стилем) відзначали ще й народне свято Василя Великого, покровителя хліборобства та землеробів. Оскільки зерно є символом нового життя, то юнаки, заходячи рановранці в хату, засівали її зерном, в основному житом і пшеницею, бажаючи добра й достатку.

1 січня – Всесвітній день миру (*World Day of Peace*) або День всесвітніх молитов про мир

Започатковано Всесвітній день миру 8 грудня 1967 року головою католицької церкви Папою Римським Павлом VI. Генеральна Асамблея ООН проголосила це свято офіційним 17 грудня 1969 року. Відзначають його в перший день кожного нового року. Віруючі християни, об'єднуючись, здійснюють цього дня спільні молитви за мир на всій планеті, за припинення всіх кровопролитних війн.

1 січня – Всесвітній день сім'ї (*Global Family Day*)

Також щороку 1 січня відзначається чудова подія – Всесвітній день сім'ї, що є днем єдності, миру та вдячності за сімейні зв'язки. **Концепція Всесвітнього дня сім'ї виникла наприкінці XX століття в інтересах дітей планети.** Глобальний день миру та єдності сім'ї був натхненний книгою Лінди Гровер «Один день миру – 1 січня 2000 року». Із 2001 року Всесвітній день сім'ї є щорічним святом. Цей день виходить за межі географічних кордонів і культурних відмінностей, підкреслюючи нашу причетність до однієї великої глобальної родини. **Світанок нового року приносить із собою атмосферу надії та оновлення,** а Всесвітній день сім'ї посилює ці почуття.

1 січня – День зобов'язань (*Commitment Day*)

Уперше цей день відзначали в 1960 році, хоча він має коріння в різних історичних і культурних практиках, як важливий день, який заохочує людину робити значущі кроки до виконання своїх зобов'язань, що часто включають обіцянки, дані іншим. **Мета проведення – дати можливість розпочати нові починання або зміцнити свої зобов'язання: особисті, професійні, родинні.** Наприклад, пообіцяти дотримуватися здорової дієти, регулярно займатися спортом або відмовитися від шкідливих звичок, вивчити нову мову, опанувати

нові навички, знайти кар'єрний шлях, присвячувати більше часу дітям, брати участь у спільних заходах і зміцнювати сімейні зв'язки.

2 січня – День мотивації та натхнення (*Motivation and Inspiration Day*)

Перший День мотивації та натхнення пройшов у США 18 грудня 2001 року, після страшної трагедії 11 вересня. А з 2 січня 2002 його почали відзначати в усьому світі, адже без натхнення життя стає сірим, не приносить радості та задоволення, людина перестає прагнути розвитку й удосконалення, дуже швидко починає деградувати. Тому *мета проведення цього дня – стимулювати людей постійно рухатись у напрямку до своєї мрії та підтримувати інших у складні періоди життя*, оскільки саме завдяки мотивації та натхненню з'являються у світі відкриття, створюються шедеври мистецтва.

Один із найвідоміших сучасних українських літераторів – поет, прозаїк і перекладач **Сергій Жадан** *стверджує: «Успіх – це не підсумок мрій, а підсумок творчої праці»*

2 січня – День наукової фантастики (*Science Fiction Day*)

Це міжнародне свято, засноване в США, традиційно проводиться у світі щорічно 2 січня, бо саме в цей день 1920 року народився *один із найвідоміших письменників-фантастів Айзек Азімов*, професор біохімії, автор збірника «Все про роботів», «Трилогії про Фундацію». Разом із Робертом А. Гайнлайном («Зоряний десант») і Артуром К. Кларком («2001 рік: космічна Одиссея») він є одним із трьох найвпливовіших письменників-фантастів усіх часів. Словосполучення «наукова фантастика» вперше було використано у пресі в 1851 році. *Батьком наукової фантастики вважається французький письменник Жюль Верн*, який започаткував цей жанр. *Один із найвидатніших фантастів усіх часів – Герберт Веллс*. Також користуються популярністю твори Френка Герберта, Рея Бредбері, Вільямса Гібсона, який заснував жанр кіберпанку.

2 січня – 185 років від дня народження Тадея Розеславовича Рильського (1841–1902), культурно-освітнього діяча польського походження, економіста та етнографа

Батько Максима Рильського Тадей Рильський – один із найактивніших учасників національного відродження 50–60-х років XIX століття, один із фундаторів Київської старої громади, засновник і викладач української школи для дітей і дорослих у селі Романівка на Житомирщині. Займався самоосвітою, вивченням мов, музикою. Він є автором розвідок про українські народні звичаї, побут, розвиток економіки України: «Дім заробітковий і сучасний економічний лад», «Про Херсонські заробітки», «Студії над основами розкладу багатства», праці «До вивчення українського народного світогляду», переказів про Коліївщину.

2 січня – 100 років від дня народження Віри Вовк (справжнє – Селянська Віра Остапівна, 1926–2022), української та бразильської письменниці, перекладачки, науковця

Віра Вовк народилася в Бориславі (нині Львівська область), зростала на Гуцульщині, навчалася в гімназії у Львові, а потім у середній дівочій школі імені Клари Шуман у Дрездені. З 1945 року – в еміграції: спочатку в Німеччині, а згодом у Бразилії. Закінчила університет в Ріо-де-Жанейро, де згодом працювала професором німецької літератури (1950–2000). Здобула докторський ступінь із філософії. Активно пропагувала українську культуру та мову. Виступала з літературними доповідями, лекціями й авторськими вечорами в США, Канаді, Аргентині, Європі, Україні.

Писала українською, німецькою та португальською мовами. **Відомі збірки її поезій:** «Юність» (1954), «Зоря провідна» (1955), «Слегії» (1956), «Чорні акації» (1961), «Любовні листи княжни Вероніки» (1967), «Каппа Хреста» (1968), «Меандри» (1979), «Мандат» (1980), «Жіночі маски» (1993), «Писані кахлі» (1999), «Віоля під вечір» (2000). **А також інші твори :** *драматична поема* «Триптих» (1982), *п'єси* «Скарб царя Гороха» (1962), «Смішний святий» (1968), «Іконостас України» (1988, 1991), «Вінок троїстий» (1988), «Казка про вершника» (1992), «Зимове дійство» (1994), «Весняне дійство» (1995), «Настася Чагорова» (2001), «Козак Нетяга» (2001), «Крилата скрипка» (2001); *проза:* «Ранні оповідання» (1943 – 1954), «Легенди» (1958). «Казки» (1956), «Духи й дервіші» (1956). «Оповідання для дітей» (1960 – 1962). «Вітражі» (1961), «Святий гай» (1983), «Карнавал» (1986), «Старі панянки» (1995), «Калейдоскоп» (1979 – 2001).

Крім цієї літературної спадщини, у Віри Вовк є багато перекладів українською мовою віршів європейських авторів.

3 січня – Міжнародний день здоров'я душі та тіла (*International Mind-Body Wellness Day*)

Це неофіційне свято *започатковано з метою* акцентувати увагу на важливості для здоров'я та добробуту людини зв'язку розуму, тіла й душі. На цьому наголошував і видатний давньогрецький лікар, реформатор античної медицини Гіппократ. Початок нового року – це ще один привід створити «нового себе». За твердженням фахівців, зв'язок розуму, тіла й душі відіграє важливу роль у здоров'ї та добробуті людини, оскільки емоції, цілі, духовний досвід, переконання, дії та звички впливають на гармонію душі й тіла. Підтверджує цю думку і крилатий латинський вислів: *Mens sana in corpore sano (Juvenalis) – Здоровий дух у здоровому тілі* (Децім Юлій Ювенал, I – II ст. н. е., видатний римський поет). Саме тому в останні десятиліття спостерігається відродження уваги до синергетичного взаємозв'язку між психічним і фізичним здоров'ям.

4 січня – Всесвітній день абетки Брайля (*World Braille Day*)

Генеральна Асамблея ООН 17 грудня 2018 року ухвалила резолюцію (A/RES/73/161), якою проголосила 4 січня Всесвітнім днем абетки Брайля на

честь дня народження її автора Луї Брайля, відомого французького тифлопедагога, винахідника шрифту для незрячих. Із 2019 року цей Всесвітній день відзначається щорічно. **Мета – підвищити обізнаність суспільства про значення тактильного шрифту для незрячих і людей зі слабким зором як ключа до освіти й у контексті соціальної інтеграції.** Відповідно до ст. 2, 21 і 24 Конвенції про права осіб з інвалідністю унікальна абетка Брайля є не лише засобом спілкування незрячих, але й має важливе значення для забезпечення права на доступ до інформації, освіти цієї верстви населення, реалізації права на свободу вираження поглядів і переконань.

6 січня – Всесвітній день дітей-сиріт війни (World Day for War Orphans)

За ініціативи французької правозахисної організації «SOS Enfants en Detresse» («SOS Діти в біді») цей **день покликаний** привернути увагу громадськості до нелегкої долі та проблем дітей, які осиротіли через війну, допомогти їм у подоланні травматичного досвіду. Міжнародні норми та Конвенція про права дитини наголошують на необхідності захищати й гарантувати їхні права під час воєнних дій. **Одним із найважливіших завдань є допомога в усиновленні/удочерінні тих сиріт, які втратили свої сім'ї** та були направлені в притулки й дитячі будинки. Наразі особливо важливе значення цього дня для України у зв'язку з російською агресією, що призвела до значного збільшення дітей-сиріт.

Також щорічно **другого понеділка листопада** відзначається Всесвітній день сиріт, започаткований у США благодійним фондом The Stars Foundation.

7 січня – Міжнародний день програмістів (International Programmers Day)

Це щорічне професійне свято людей, які займаються програмуванням і роблять наше життя суттєво легшим, цікавішим завдяки новим технологічним розробкам. Програмування поєднує елементи мистецтва, науки, математики та інженерії. **Мета заходів до цього дня – спонукати комп'ютерників і програмістів на відкриття нових ідей.** Практично кожен електронний пристрій – від пульта дистанційного керування до складних промислових верстатів із програмним керуванням – проходить через руки цих фахівців.

Сьогодні українські програмісти наближають Перемогу України:

ІТ-компанії продовжують донатити на армію, боротися на кіберфронті, розробляють проекти, на базі яких ІТ-спеціалісти створюють рішення та застосунки, що дозволять підприємцям швидко відновити свій потенціал після війни.

8 січня – 125 років від дня народження Володимира Владка (справжнє – Володимир Миколайович Єремченко, 1901 – 1974), українського письменника-фантаста, журналіста, театрального критика

Твори Володимира Владка – чудовий приклад класичної пригодницько-фантастичної літератури. Його вважають нашим Жулем Верном – батьком української наукової фантастики.

Поширену інформацію про українського фантаста буде представлено на сайті КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» в розділі «Бібліотека».

10 січня – Всесвітній день метро (*World Metro Day*)

Саме в цей день у 1863 році в Лондоні було відкрито першу лінію метрополітену довжиною шість кілометрів. Для XIX століття це стало резонансною подією, адже в багатьох країнах головним видом транспорту тоді ще залишався кінний. У наш час метро має ключове значення для міської інфраструктури, оскільки його потужності дозволяють перевозити величезну кількість пасажирів. Це зручний та екологічний вид пересування містом.

Перші лінії Київського метро було відкрито 6 листопада 1960 року – довжиною 5,2 км від станції Дніпро до Вокзальної. Сьогодні метро Києва – 52 станції, три лінії довжиною до 70 км.

Харківський метрополітен відкрито 23 серпня 1975 року, має 30 станцій, три лінії довжиною до 38,1 км. Через російську агресію активні бойові дії з 24 лютого до 24 травня 2022 року рух електропоїздів у метрополітені тимчасово не здійснювався, а станції використовувались як бомбосховище. Сьогодні метрополітен працює в штатному режимі, а на деяких станціях облаштували метрошколу, у якій проходять навчальні заняття. Його працівники із гордістю відзначають своє професійне свято з мільйонами людей у всьому світі. Водночас згадують виклики, які долають разом із харків'янами вже четвертий рік в умовах повномасштабної російської агресії. Харківський метрополітен – це не просто транспорт. Він є частиною життя міста, прихистком для тисяч людей, місцем безпеки, надійною опорою.

10 січня – 110 років від дня народження Василя Гнатовича Непийпива (1916–2007), українського живописця та графіка

Василь Непийпиво ***навчався в Харківській художній студії***. Відомий майстер ліричного пейзажу, учасник обласних і міжнародних художніх виставок від 1950 року. Працював у галузі станкового живопису, створював у реалістичному стилі **пейзажі**, етюди, натюрморти, відтворював мальовничі куточки, пам'ятки архітектури й мистецтва України. ***Серед основних робіт:*** «Ромашки» (1936), «Дуб Богдана Хмельницького біля Хортиці» (1958), «Полтава. Покровська церква» (1962), «Дніпрові схили» (1968), «Софія Київська», «Диканька. Церква Миколи» (1977), «Журба» (1985), «Замок закоханих» (1990), «Благословляю вільну Україну» (1992).

Окремі роботи художника зберігаються в Національному художньому музеї України в Києві, у Волинському, Житомирському, Запорізькому, Івано-Франківському, Уманському **краєзнавчих музеях**, Дніпровському, Запорізькому, Полтавському, **Харківському** художніх музеях.

Визнання значення творчості митця: член Національної спілки художників України (1960), заслужений художник України (1977), народний художник України (1982).

11 січня – Міжнародний день «Дякую» (*International Thank You Day*)

Щороку 11 січня у світі святкують цей день. Уперше вислів «Дякую» зафіксовано у словнику-розмовнику, виданому в Парижі 1586 року. Міжнародне свято було започатковано за ініціативою ЮНЕСКО та ООН у 2008 році. З кожним роком до нього долучається все більше країн, адже щирі почуття зігрівають душу й розганяють смуток, дарують надію та просто покращують настрій. За допомогою слова «дякую» можна не лише висловити вдячність тим, хто робить наше життя кращим і щасливішим, але й продемонструвати свою вихованість і гарні манери. **«Дякую» є одним із найбільш уживаних слів у міжнародній лексиці. Воно вказане в усіх туристичних розмовниках. Римський філософ Цицерон вважав вдячність не просто найбільшою людською чеснотою, а й матір'ю всіх інших чеснот.**

У цей день люди насамперед дякують усім, хто захищає мирне життя та щасливе дитинство, а також проводять благодійні акції, на яких збирають кошти для нужденних.

11 січня – Міжнародний день заповідників і національних парків (*International Day of Reserves and National Parks / of Protected Areas*)

Відзначається цей день з 1997 року за ініціативою Центру охорони дикої природи та Всесвітнього фонду дикої природи. **Заповідати – це передавати в спадщину щось дороге і цінне. Заповідники є найвищою формою охорони природи.** Загалом у світі створено понад 11 тисяч заповідних територій, що мають статус заповідника чи національного парку.

Сучасна мережа природно-заповідних об'єктів України сформувалась у результаті праці багатьох поколінь природоохоронців. Вона відіграє важливу роль у вирішенні проблем збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, у підтримці екологічної рівноваги в природі, формуванні світоглядних орієнтирів людини, спільнот, суспільства. На жаль, унаслідок російської воєнної агресії щодня маємо факти умисних дій окупантів, що спричиняють техногенні аварії, загрожують екологічній безпеці тисяч людей, навколишньому середовищу загалом. Природоохоронні об'єкти зазнають утрат і пошкоджень, під окупацією залишається частина заповідників і національних природних парків.

12 січня – День українського політв'язня

Ця пам'ятна дата відзначається щороку (з 1975) за ініціативою В'ячеслава Чорновола **на честь тих відданих синів і доньок України, які не корилися тоталітарній системі, зберігали вірність своїм принципам та ідеалам**, хоча й були заарештовані, сиділи у в'язницях і психіатричних лікарнях. Серед них Іван Світличний, Євген Сверстюк, Василь Стус, В'ячеслав Чорновіл, Ірина та Ігор Калинці, Леонід Плющ, Микола Плахотнюк, а також багато інших, хто зазнав переслідування за свої політичні переконання. Дні найбільшої репресивної акції проти українських дисидентів – 12–14 січня 1972 року, коли одночасно заарештували більшість відомих представників національно-демократичного руху й розпочався так званий генеральний погром українського

«шістдесятництва». Репресії 1972 року поклали край цьому рухові. Український самвидав припинив діяльність, а боротьба проти тоталітаризму була таким чином зупинена.

12 січня – 280 років від дня народження Йоганна Генріха Песталоцці (1746–1827), швейцарського педагога-новатора, демократа

Й. Г. Песталоцці – один із основоположників народної школи, дидакт, засновник теорії елементарної освіти та ідеї розвивального навчання, керівник відомих виховних закладів Швейцарії – «Установи для бідних», притулку для сиріт, середніх шкіл і вчительських семінарій інтернатного типу, де практикував і розвивав свої педагогічні погляди. Розробив теорію елементарної освіти, що спрямована на забезпечення гармонійного розвитку дитини, охоплює розумове, морально-етичне та фізичне виховання, був серед перших педагогів, які прагнули практично пов'язати навчання з працею вихованців.

У 1800 році створив інститут/школу для підготовки вчителів – навчальний заклад, який отримав світову популярність. Свій педагогічний досвід виховання та навчання дітей Песталоцці теоретично узагальнив у творах «Лінггард і Гертруда», «Як Гертруда вчить своїх дітей», «Лист до друга про перебування в Станце», «Лебедина пісня», у посібниках із методики початкового навчання «Азбука спостережень», «Наочне вчення про число» та в рельєфних дидактичних посібниках для використання в початкових класах під час вивчення математики. *Його творчу спадщину високо оцінювали педагоги всіх епох, називали першим народним учителем і батьком новітньої педагогіки.*

12 січня – 150 років від дня народження Джека Лондона (справжнє ім'я – Джон Гріффіт Лондон, 1876–1916), американського письменника, публіциста

Джек Лондон – всесвітньовідомий письменник, який вирізняється своїм особливим стилем, неповторною манерою письма, оригінальною проблематикою, автор пригодницьких творів. Найвідоміші – «Біле Ікло», «Поклик предків» і «Любов до життя», у яких розгортаються події часів Клондайкської золотої лихоманки. А також він є автором оповідань (північні оповідання принесли славу молодому письменнику), повістей («Поклик предків» і «Білозуб»), романів («Морський Вовк», «Залізна п'ята», «Серця трьох», «Місячна долина»); автобіографічного роману «Мартін Іден», що є вершиною його реалізму, своєрідним гімном творчим можливостям людини.

Джек Лондон *був одним із засновників анімалістичної традиції у світовій літературі.* Найкращі серед анімалістичних творів – «Поклик предків», «Біле ікло», «Джеррі-островитянин», «Майкл, брат Джеррі».

13 січня – 145 років від дня народження Антіна Львовича Лотоцького (1881–1949), дитячого письменника, педагога, громадського діяча

Антін Лотоцький учителював у гімназії Рогатина й постійно займався літературною творчістю: опублікував книжку нотаток «Пішки на гору

Маркіяна» та дослідження «Тарас Шевченко в німецьких перекладах», що й досі не втратили своєї вартості. Був активним учасником національно-визвольних змагань 1914–1920 років, зокрема діячем культурно-просвітницького відділу легіону Українських Січових Стрільців під назвою «Пресова квартира», співредактором стрілецьких часописів, поміщав свої твори майже в усіх виданнях «Пресової квартири». У 1923 році Антін Лотоцький залишив учителювання, щоб насамперед займатися письменницькою та видавничою діяльністю. Відомий як редактор часописів «Самопал», «Червона калина», «Світ дитини», «Рогатинець» (орган Українського педагогічного товариства). У його творчому доробку близько 13 оповідань, сценічних картин, віршів, повістей, літературних обробок народних казок, легенд, історичних переказів, серед яких «Бузьки», «Пан Коцький», «Пригоди Лиса Микити», «Історія України для дітей».

15 січня – День народження Вікіпедії (*Wikipedia Day*)

Вікіпедія – універсальна енциклопедія, головна перевага якої полягає в можливості вільного обміну людськими знаннями. ***15 січня 2001 року офіційно було відкрито цю загальнодоступну, вільну, багатомовну онлайн-енциклопедію.*** Недолік Вікіпедії – довідник наповнюють люди з різними рівнями освіти й компетентності. Це призводить до того, що деякі статті містять неточності або недостовірні факти. Але водночас Вікіпедія надає можливість редагування, тому наповнюються новими матеріалами бази даних сайту.

Відомі споріднені з Вікіпедією проекти, які засновані на платформі wiki: Вікісловник, Вікіцитатник, Вікіновини, Вікітека та інші. Поява їх є показником великої популярності проекту серед користувачів всесвітньої Інтернет-мережі.

Вікіпедія виявилась одним із найуспішніших серед сміливих, дивних і непередбачуваних проєктів ХХ століття. Станом на 2020 рік у Вікіпедії були представлені статті на 309 мовах. Український розділ складається з близько 1 057 000 статей. Перша стаття в ньому «Атом» була створена 30 січня 2004 року.

16 січня – День пам'яті кіборгів

(Міжнародна назва: Cyborg Memorial Day)

У цей день в Україні вшановують захисників, які з 26 травня 2014 року до 22 січня 2015 тримали оборону Донецького аеропорту від російських окупантів і терористів. «Кіборгами» нескорених українців назвав сам ворог. За офіційними даними, захищаючи Донецький аеропорт, загинуло більше 200 військових. Кіборги стали символом незламності українського духу, мужності й відданості ідеалам вільної та незалежної України, прикладом героїзму для нових поколінь українців. ***По всій Україні в цей день о 12:00 оголошується хвилина мовчання на честь загиблих захисників.***

17 січня – Міжнародний День дітей-винахідників (*Kid Inventors Day*)

Здатність до оригінального творчого мислення досить поширена серед дітей. Зважаючи на це, у міжнародному середовищі виникла ідея щорічного

проведення Дня дітей-винахідників. **Датою цієї календарної події вибрана дата народження дипломата, ученого, журналіста, державного діяча Бенджаміна Франкліна**, який був не тільки одним із фундаторів незалежності США, а й із дванадцяти років цікавився винахідництвом. **Найцікавіші винаходи дітей у світі:** піч Франкліна, шрифт Брайля, ласти на руки для плавання, крісло-гойдалка, батут, водні лижі, снігохід, фруктове морозиво, рукавички без пальчиків, калькулятор, навушники з хутра, пакет із паперу з прямокутним днищем, робот-інженер БТІ, світлодіодний прилад для худоби, клітинний фільтр, навігатор для сліпих, спосіб перероблення гумових відходів, геліоустановка, захисна пластина, електромобіль. **Прагнення винаходити – це природний стан усіх дітей.** Винахідництвом займаються щорічно до 500 000 дітей у світі, оригінальні винаходи яких, як і дорослих, роблять наше життя більш зручним і цікавим.

20 січня – 365 років від заснування Львівського університету (1661)

Один із найстаріших навчальних закладів України, який пройшов складний шлях розвитку в умовах феодальної Польщі, Австро-Угорської монархії та буржуазної Польщі (до 1939 р.). Університет є спадкоємцем Львівської єзуїтської колегії (1608), якій привілеєм польського короля Яна II Казимира Вази було надано титул університету (1661). Нині – Львівський національний університет імені Івана Франка.

20 січня – 130 років від дня народження Івана Євгеновича Шиманського (1896–1982), методиста математики, викладача, доцента, професора

Іван Шиманський учителював у школах Вінниччини, викладав математику в Київських вишах. Вагомий внесок в освіту й науку зробив як завідувач кафедри Київського педагогічного інституту, завідувач сектору методики математики Науково-дослідного інституту педагогіки України, автор праць «Вивчення довжини кола і площ кривих поверхонь», підручників для студентів педагогічних вищих навчальних закладів («Математичний аналіз», «Математика»). За редакцією вченого вийшли науково-методичні збірники статей: «Методика викладання математики», «Математика в школі», «Викладання математики в школі».

21 січня – Міжнародний день обіймів (International Hug Day)

Це щорічне свято з'явилося 1986 року в США (штаті Мічиган) і поширилося по всьому світу. **Учені стверджують**, що для виживання людина потребує чотирьох обіймів на день, для почуття безпеки – 8, а для розвитку – 12. Дослідники з Університету Карнегі-Меллона у 2015 році провели дослідження, у якому взяли участь здорові дорослі (404 особи), і виявили, що соціальна підтримка та обійми можуть захистити людину від застуди після її контакту з вірусом. Люди, які відчували більшу соціальну підтримку, рідше хворіли. Дослідники також підраховали, що ефект обіймів на 32% пом'якшує стрес. Навіть ті застуджені, які відчували більшу соціальну підтримку й отримували більше обіймів від близьких, мали менш виражені симптоми.

Пояснюють це тим, що під час обіймів в організмі виділяється окситоцин – гормон, який розслабляє та знижує тривожність («гормон обіймів»). Вивільняючись протягом 20 секунд обіймів, він знижує кров'яний тиск і зменшує гормон стресу норадреналін.

Міжнародний день обіймів допомагає зрозуміти, що ми залежні одне від одного й щодня потребуємо взаємопідтримки у вигляді обіймів.

21 січня – 145 років від дня народження Степана Миколайовича Чарнецького (1881–1944), українського поета, перекладача, журналіста, театральнo-музичного критика, актора, режисера

Степан Чарнецький відомий як автор патріотичного гімну українських січових стрільців **«Червона калина»** («Ой, у лузі червона калина похилилася...», 1914), режисер і художній керівник українського театру у Львові, учасник літературного угруповання «Молода муза», автор дослідження «Нарис історії українського театру в Галичині» (що й досі не втратив своєї наукової вартості), науковий співробітник Львівської наукової бібліотеки.

Літературна спадщина талановитого митця різноманітна: поетичні збірки (**«В годині сумерку»**, **«В години задуми»**, **«Сумні ідем»**), збірка фейлетонів і новел **«Дикий виноград»**, літературно-мистецькі статті, театральні рецензії, мистецькі портрети, переклади польською мовою творів українських авторів, зокрема сучасники відзначили його майстерний переклад вірша Івана Франка **«Як почуєш вночі...»**. Також Степан Чарнецький перекладав і твори польських авторів українською мовою. Саме він першим переклав і видав українською поему Адама Міцкевича **«Конрад Валленрод»**. Багато поезій митця стали популярними піснями, одна з яких написана у співавторстві з Богданом Веселовським – відома пісня-танго **«Прийде ще час»**.

22 січня – День Соборності України **(Міжнародна назва: Day of Unity of Ukraine)**

Цей важливий День для всіх українців, який має глибоке національне значення, відзначається на офіційному рівні. Свято встановлено згідно з Указом Президента України «Про День Соборності України» від 21 січня 1999 року, у день проголошення Акту Злуки Української Народної Республіки та Західної Української Народної Республіки, що відбулося 22 січня 1919 року на Софійській площі в Києві.

Із 30 грудня 2011 року святкувався День Соборності та Свободи України, а з 13 листопада 2014 року (відповідно до Указу Президента України № 871/2014) свято було відновлено знову як День Соборності України. **Цей день є втіленням ідеї єдності, спільності та нероздільності української нації.** Він закликає всіх українців об'єднатись у найважчі часи, пам'ятати своє історичне минуле й будувати спільне майбутнє. Свято відзначається щороку, має незмінну дату в календарі. **Ідея соборності була й залишається базовою національною цінністю українців.** Соборність і сьогодні є передумовою успіху опору українців зовнішній агресії росії.

22 січня – 465 років від дня народження Френсіса Бекона (1561–1626), видатного англійського політика та філософа

Френсіс Бекон жив в епоху загального наукового й культурного піднесення, що розпочалося в країнах Європи в XVI сторіччі. З філософії вченого починається історія філософії Нового часу й технічних наук. Письменник-природодослідник, розробник детальної класифікації наук є основоположником англійського матеріалізму та методології наукового дослідження пізнання: спостереження, узагальнення, експерименту. *Мета наук, за словами Бекона, – благополуччя людського роду.* Серед відомих наукових праць: «Велике відновлення наук», «Новий Органон, або Істинні вказівки для тлумачення природи», «Історії правління короля Генріха VII», «Нова Атлантида».

Важливе значення ідеї Френсіса Бекона мають також і для педагогіки. *Мета освіти, згідно з його принципом, – не накопичення можливо більшої кількості знань, а вміння користуватися методами їх здобуття.* У «Новій Атлантиді» він описав ідеальний університет, основою навчальної роботи якого є наукові дослідження та відкриття.

23 січня – 135 років від дня народження Павла Григоровича Тичини (1891–1967), українського поета, перекладача, літературознавця, доктора філологічних наук, академіка Академії наук України, члена-кореспондента Болгарської академії наук

Лауреат Державної премії України імені Т. Г. Шевченка Павло Тичина зробив значний внесок у розвиток науки й освіти України як керівник Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка АН України (1936–1939, 1941–1943), міністр освіти України (1943–1948), Голова Верховної Ради України (1953–1959), член редколегії «Словника української мови» (в 11 томах). *Сучасні дослідники називають його унікальним українським поетом однієї збірки – «Сонячні кларнети», яка започаткувала новий стиль у літературі – «кларнетизм».* Самотужки він досконало опанував майже 20 іноземних мов, зробив цінні поетичні переклади, зокрема з вірменської, грузинської, [арабської](#) та [турецької](#) мови. Збереглися переклади Павла Тичини українською мовою із сорока мов світу. Відомими є його праці «Слово – зброя», «Квітни, мово наша рідна», збірники віршів «Плуг», «Вітер з України», «Чуття єдиної родини», «І рости, і діяти», «Срібні ночі» та інші. *У 1923 році працював у Харкові, у журналі «Червоний шлях», входив до спілки письменників України «Гарт», а в 1926 бере активну участь у створенні ВАПЛІТЕ на чолі з Миколою Хвильовим.*

Помітне місце у творчому доробку митця належить публіцистиці, літературознавчій есеїстиці («Магістралями життя», «В армії великого стратега», посмертно видані «З минулого – в майбутнє», «Читаю, думаю, нотую»), виданню щоденниково-мемуарного характеру «З щоденникових записів», а також перекладам оперних лібрето, зокрема опер Р. Вагнера «Лоенгрін», О. Бородіна [«Князь Ігор»](#), фрагментів до опери «Ніч перед Різдом» М. Римського-Корсакова.

24 січня – Міжнародний день освіти (International Day of Education)

Уперше світова спільнота відзначала цей день у 2019 році під гаслом «Освіта для сталого розвитку». Покликаний він звернути увагу на актуальні проблеми в галузі освіти. Проголошено його рішенням Генеральної Асамблеї ООН (A/RES/ 73/25) 3 грудня 2018 року на міжнародній конференції в Брюсселі, присвяченій проблемам сучасної освіти. Ініціатор – Нігерія. Також ***було складено відповідну Резолюцію на підтримку якісної рівноцінної освіти, доступної для кожної людини незалежно від її національності, статі та соціального стану.*** У засадах ООН вказано, що кожна людина повинна мати доступ до якісної освіти, щоб стати грамотною, отримати впевненість у собі, забезпечити добробут для себе та своєї родини в майбутньому. ***Акцентовано на важливості реалізувати право людей на вищу освіту,*** щоб розкрити таланти й розвинути творчість і практичні навички для сталого розвитку у світі. У Міжнародний день освіти на державному рівні відбуваються численні переговори, покликані покращити якість і умови освіти.

24 січня – 250 років від дня народження Ернеста Теодора Амадея Гофмана (1776 – 1822), німецького прозаїка, художника, композитора, юриста, графіка

Гофман мав універсальні здібності в різних сферах мистецтва: відомий як диригент, композитор і декоратор у театрах Берліна, Бамберга, Лейпціга та Дрездена, професійний музичний критик, автор статей про музику, один із основоположників романтичної естетики. Він представляв музику як «невідоме царство», що розкриває людині сенс почуттів і пристрастей: романтична опера «Ундіна» (1813), симфонії, хори, камерні твори.

У літературній творчості Гофман проявив себе як класичний романтик. У новелах, повістях «Золотий горщик» (1814), «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер» (1819), романі «Еліксир диявола» (1816) світ представлено як у реальному, так і фантастичному плані. У 1815 році Гофман підготував до друку збірку «Фантазії в дусі Калло» (у 4 томах), до якої увійшли новели «Кавалер Г'люк», «Музичні страждання Йоганна Крейсlera, капельмейстера», «Дон Жуан».

Французький романіст Александр Дюма (батько) присвятив пам'яті Гофмана свою фантазмагоричну повість «Жінка з оксамиткою на шиї», у якій основним героєм вивів Гофмана.

**26 січня – Всесвітній день екологічної освіти
(World Environmental Education Day)**

Всесвітній день, спрямований на досягнення гармонійних відносин людини й довкілля, започатковано в червні 1972 року в Стокгольмі на Конференції ООН із питань довкілля людини, де було прийнято Декларацію, у якій підкреслено необхідність розробки критеріїв і загальних принципів щодо збереження та поліпшення якості навколишнього середовища. Але саме після проведення Міжнародної конференції (Белград, 1975) щодо довкілля та видання спеціальної Белградської хартії екоосвіти цей день затверджено на офіційному

рівні. **Мета проведення** – звернути увагу на проблеми забруднення довкілля, оскільки люди самі можуть впливати на якість свого життя завдяки підвищенню екологічної свідомості. **У ЮНЕСКО екологічне виховання визнане одним із найважливіших пріоритетів.**

27 січня – Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту (*International Day of Commemoration in memory of the victims of the Holocaust*)

Щорічна пам'ятна дата, запроваджена рішенням Генеральної Асамблеї ООН (від 1.11.2005 А/RES/60/7), є знаковою для в'язнів найбільшого нацистського табору смерті Аушвіц-Біркенау в Освенцімі, у якому було знищено понад 5 мільйонів людей. Саме цього дня 1945 року солдати 1-го Українського фронту визволили його в'язнів. ***«Голокост, який призвів до знищення однієї третини євреїв і незліченної кількості представників інших національностей, завжди слугуватиме всім людям пересторогою про небезпеки, які приховують у собі ненависть, фанатизм, расизм і упередження»***, – наголошено в означеній вище Резолюції Генеральної Асамблеї ООН.

27 січня – 270 років від дня народження Вольфганга Амадея Моцарта (1756–1791), австрійського композитора, музиканта-віртуоза, представника віденської класичної школи

Вольфганг Амадей Моцарт, один із найпопулярніших класичних композиторів і найгеніальніших музикантів в історії людства, зробив великий вплив на світову музичну культуру. За свідченнями сучасників, він мав феноменальний музичний слух, пам'ять і неперевершену здатність до імпровізації. На відміну від багатьох композиторів XVIII століття, Моцарт не просто працював у всіх музичних формах свого часу, але й добився в них великого успіху. Багато з його творів визнані шедеврами симфонічної, концертної, камерної, оперної та хорової музики. ***Творчий доробок видатного композитора*** – понад 600 творів: 41 симфонія, понад 19 опер, зокрема *«Весілля Фігаро»*, *«Дон Жуан»*, *«Чарівна флейта»*, велика кількість інструментальних концертів: 27 фортепіанних, 13 струнних квартетів, 35 сонат для скрипки, *«Реквієм»*, а також багато інших інструментальних і хорових творів. Музика геніального композитора стала вершиною класичної епохи за чистотою мелодії та форми.

27 січня – 115 років від дня народження Івана Макаровича Гончара (1911–1993), українського скульптора, графіка, етнографа, народного художника України, заслуженого діяча мистецтв України

Лауреат Державної премії України імені Тараса Шевченка Іван Гончар зібрав велику колекцію етнографічних матеріалів, творів народного мистецтва та ***створив перший в Україні приватний музей (нині – Український центр народної культури «Музей Івана Гончара»)***. Облаштував його він у власному будинку, спорудженому на виділеній [Спілкою художників України](#) землі – неподалік від [Києво-Печерської лаври](#). Колекція музею налічує 7 тисяч

предметів: ікони, народний одяг, дерев'яні скульптури, музичні інструменти, іграшки, вироби з металу. Окремий масив колекції – 20 тисяч архівних світлин із різних регіонів України.

Також Іван Гончар є автором творів-пам'ятників Григорію Сковороді, Тарасові Шевченку, Івану Франку, Степану Васильченку, Івану Гонті, Катерині Білокур, історико-етнографічного альбому «Україна та українці» (у 16 томах).

28 січня – Міжнародний день захисту персональних даних **(International Data Protection (Privacy) Day)**

Із 2007 року цей день відзначається в країнах Європи відповідно до рішення Комітету міністрів Ради Європи. **Мета його проведення:** підвищення обізнаності, пропагування приватності та найкращих способів її захисту; акцентування уваги користувачів мережі не забувати про дотримання правил поведінки в Інтернеті, які допомагають убезпечити їх віртуальне та реальне життя. З урахуванням сучасних тенденцій у сфері розвитку новітніх технологій захист права на приватність стає дедалі складнішим процесом, що потребує більш системного правового регулювання. **Ключові документи у сфері захисту персональних даних в Україні:** Конституція України. Стаття 32; Закон України «Про захист персональних даних»; Документи у сфері захисту персональних даних, ухвалені Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини.

28 січня – Міжнародний день конструктора LEGO **(Міжнародна назва: LEGO day)**

Конструктор створений данським винахідником Оле Кірком Крістіансенем. Саме в цей день у 1958 році було запатентовано цеглинку, яка до цього часу є основою для більшості наборів. Відзначається щорічно 28 січня, щоб ушанувати одну з найпопулярніших іграшок у світі, яка є невід'ємною частиною мільйонів дітей. **«Лего» вважається одним із найбільш знакових брендів на планеті. Основні переваги цього конструктора – бездоганна якість виробів, універсальність і необмежений творчий потенціал (із цеглинок можна скласти безліч різних іграшок). Назва «Лего» походить від фрази «leg godt», що в перекладі з данської мови – «грати добре».** Конструктор навчає працювати в команді, розвиває соціальні навички, дрібну моторику рук, творчі здібності, знижує рівень тривоги та стресу, дає простір для фантазії, є потужним інструментом для розвитку креативності, інженерних навичок, логічного мислення. Компанія пропонує набори для різних вікових категорій, починаючи від 1,5 року до 99 років. 28 січня любителі LEGO з усього світу збираються разом, щоб створювати різні конструкції. Цей конструктор став символом інновацій, невичерпних можливостей, що надихає дітей і дорослих на створення нових шедеврів.

29 січня – День пам'яті Героїв Крут **(Міжнародна назва: Kruty Heroes Memorial Day)**

Згідно з Указом Президента України (від 15.01.2007 № 15/2007) 29 січня **вшановують героїв події кінця січня 1918 року, коли київські студенти**

стримували наступ військ Муравйова під Крутами. Тоді в нерівній боротьбі полягло 300 юнаків, які захищали українську державність, що дало час українській делегації укласти Берестейський мирний договір. Ця подія стала символом мужності, відданості рідній землі та боротьби за незалежність України. У 2006 році на залізничній станції Крути відкрили Меморіальний комплекс «Пам'яті героїв Крут». Щорічне вшанування пам'яті Героїв Крут закріплено в Постанові Верховної Ради України № 261-VII від 16 травня 2013 року «Про відзначення подвигу героїв бою під Крутами». У цей день відбувається скорботна хода, покладання квітів, проводяться тематичні вечори.

29 січня – День пазла та головоломки (Міжнародна назва: *Puzzle Day*)

Свято пазлів і головоломок щорічно проводиться 29 січня. Ця дата пов'язана з найпершим винаходом пазлів у світі, які створив англійський картограф і гравер Джон Спілсбері у XVIII столітті. Винахідник придумав таку тематичну гру: розрізав чорно-білу карту світу за контуром кордонів країн і запропонував скласти її знову. Такі головоломки до XIX століття використовувались як навчальні елементи. На цей час технологія виробництва мало змінилася, тому пазли й досі користуються популярністю у світі, оскільки є корисними для розвитку когнітивних здібностей, зокрема логічного та просторового мислення, навички розв'язання проблем.

29 січня – Міжнародний день мобілізації проти загрози ядерної війни (*International Day of Mobilization against Nuclear War*)

Дату встановлено на честь дня підписання Делійської декларації, що відбулося 29 січня 1985 року в столиці Індії Нью-Делі. **Головна мета** – привернути увагу світової спільноти до небезпеки ядерної зброї, проведення запобіжних заходів, спрямованих на попередження загрози ядерної війни. Усе частіше лунають заклики, пов'язані з припиненням ядерного озброєння та необхідністю його ліквідації, що уможливить уникнення будь-яких загроз щодо розгортання воєнних дій.

29 січня – 160 років від дня народження Ромена Роллана (1866–1944), французького письменника, музикознавця, театрознавця, мистецтвознавця, громадського діяча

Лауреат Нобелівської премії з літератури Ромен Роллан – один із організаторів антифашистських конгресів, його пам'ятають як одного з найбільш активних і рішучих захисників людської гідності та свободи, пристрасного борця за справедливий і гуманний суспільний устрій. **Відомий він також як автор** драм про Велику французьку революцію, музикознавчих досліджень, циклу «Героїчні життя», зокрема «Життя Бетховена» та «Життя Мікеланджело», роману-епопеї «Жан-Крістоф» (у 10 томах), романів «Кола Брюньйон», «Зачарована душа» (роман-епопея), твору «Походження сучасного ліричного театру» (відзначений нагородою Французької Академії), історико-філософських драм «Джон Дантон», «14 липня», збірок статей і есе «Музиканти минулого» та «Сучасні музиканти». Роллан–письменник привніс у

західноєвропейську літературу потужні героїчні засади й віру в можливості людини.

30 січня – Шкільний день ненасильства та миру (*School Day of Non-violence and Peace*)

Святкувати цей день запропонував у 1964 році іспанський поет і педагог Лоренцо Відаль на честь Махатми Ганді, який був найяскравішим прикладом упровадження філософії ненасильства, що вплинула на національні та міжнародні рухи прихильників мирних змін. Усе життя він вів боротьбу з кастовою нерівністю та домагався незалежності Індії мирними способами. Тому 30 січня в багатьох закладах освіти проводяться заходи, спрямовані на підтримання та поширення ідеї ненасильства.

Схожі події: Організація Об'єднаних Націй у 2012 році проголосила 4 травня Міжнародним днем боротьби з булінгом і запрошує небайдужих людей протистояти цькуванню (булінгу).

Використані джерела

1. Міжнародні дні ООН. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96_%D0%B4%D0%BD%D1%96_%D0%9E%D0%9E%D0%9D#:~:text=%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96%20%D0%B4%D0%BD%D1%96%20%D0%9E%D0%9E%D0%9D%20%E2%80%94%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%20%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D1%96,%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%8C%20%D0%B2%D0%B8%D0%B1%D0%B8%D1%80%D0%B0%D1%94%D1%82%D1%8C%D1%81%D1%8F%20%D1%81%D0%B2%D0%BE%D1%8F%20%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0%20%D0%B4%D0%BD%D1%8F .
2. Пам'ятні дати і ювілеї на 2026 рік / Український інститут національної пам'яті. — URL: <https://uinp.gov.ua/dokumenty/normativna-baza-shchodo-pamyatnyh-dat-ta-yuvileyiv/pamyatni-daty-i-yuvileyi-na-2026-rik>.
3. Пам'ятні літературні дати 2026 року : інформ.-довідк. матеріал на допомогу організації роботи з дітьми та підлітками / Національна бібліотека України для дітей ; укладач Л. М. Ільченко. — Київ : НБУ для дітей, 2025. — 36 с. — URL: <https://chl.kiev.ua/mbm/Book/View/953#page/1/mode/2up> .
4. Свята та події у січні 2026. URL: <https://daytoday.ua/sichen-svyata-ta-podii/>

Матеріали підготовлені:
Жеребкіною З. Г., завідувачем бібліотеки,
Павловою Г. М., бібліотекарем,
Писаренко Т. І., методистом КВНЗ
«Харківська академія неперервної освіти»